

PROVINCIALE DRENTSCHE en ASSER COURANT

DINGSdag 3 AUGUSTUS 1869

Geachte Medelezers!

Met ontzetting heb ik in het bijblad ,behoorende bij de *Provinciale Drentsche en Asser Courant* van 31 Julij 1869, gelezen de recommandatie van drie heeren tot leden voor den Gemeenteraad te Smilde door den mij onbekenden heer X. Ik wil niet spreken over de heeren die aangeprezen worden, maar die recommandatie doet mij de pen opvatten, omdat ze onbetamelijk is. Ieder beschaafd Nederlander, hetzij hij liberaal is of conservatief, hetzij hij een voorstander is van de openbare school of van het Christelijk onderwijs, zal haar ondoelmatig, onkiesch noemen. Waarom? Omdat aan de eerste vijf en twintig regels *waarheid* ontbreekt. Men moet *waar* zijn op elk gebied, maar vooral wanneer men ijvert door zijne beginselen. In elk geval is het een onedele daad, wanneer men, met het doel om zijn eigen beginselen door te drijven, die van anderen ten koste der waarheid in een slecht daglicht stelt. Het oordeel van den heer X. over de Christelijke scholen is verschrikkelijk. Indien het waar is wat hij zegt, dan moet iedere Nederlander wel met schrik en beving aangedaan zijn. "Godsdiensthaat en ketterjagerij worden", volgens hem, "stelselmatig bij 't opkomend geslacht op de Christelijke scholen aangekweekt."

O, Nederlanders! beeft, beeft, gedenkt aan de dagen van *Alva*, aan den tachtigjarigen oorlog, aan de stroomen bloeds, die er toen wegens "godsdiensthaat en ketterjagerij" zijn vergoten.

Straks, ouders! zal het nageslacht, indien de Christelijke school – volgens den heer X. "secteschool" – zegeviert, alle andersdenkenden vervolgen, vermoorden en verbranden, gelijk Rome eenmaal onze vaders deed.

Straks...., maar gij lacht om de overdrijving van den heer X.; het is ook aan den ene kant om te lagchen, maar aan den anderen om te schreijen, dat een man met zoo'n misplaatsten ijver, met zulk een vooroordeel in 't openbaar middelen, leugens, *durft* te bezigen, *mag* bezigen, om, ware 't mogelijk, ook nog anderen in zijn ijver mee te voeren. 't Zijn immers leugen, dat er "godsdiensthaat en ketterjagerij" op de Christelijke scholen aangekweekt worden, tenzij men die door Rome gesticht worden bedoelt. Ik noodig den heer X. uit, één Protestantsche Christelijke school te noemen, waar men "stelselmatig godsdiensthaat en ketterjagerij" aankweekt. Ik beweer, dat men op elke Christelijke school leert ieders gevoelen te eerbiedigen., te dulden. Indien er nog eene school is in Nederland, waar men de kinderen straft, als ze andersdenkenden beleedigd hebben, omdat ze anders denken, dan is 't zeker op de Christelijke school.

Ik hoop, dat er niet één kiezer te Smilde zich door het schrijven van den heer X. zal laten vervoeren, tegenstanders van de Christelijke school te kiezen. Met leugens is toch niemand gebaat, mij dunkt de kiezers te Smilde ook niet. De heer X. prijst mannen aan, die pal zullen staan voor 't behoud van de openbare school, die hij een "kostelijke erfenis" belijft te noemen "door de vaders ons nagelaten." Als of de openbare school, zooals zij thans is, geen produkt der negentiende eeuw is (?).

Wat dunkt u, is dat geen leugen, "de openbare school een erfenis van onzen vaders". O, konden onze vaders de oogen eens open doen, zij zouden die openbare school nooit voor de hunne erkennen. Zij zouden vragen, waar is de bijbel? waar het bijbelsche onderwijs? waar is Christus? is ons nageslacht van het heiligste beroofd? De kinderen zouden als verwonderd de ouders en meesters aanzien met een vragenden, zoo niet verwijtende blik, en de ouders en meesters – indien zij niet wilden spotten – met een gekleurd aangezicht voor zich neêrzien.

Ik kan de personen, die door den heer X. worden aangeprezen tot leden van den Gemeenteraad, niet beoordeelen, maar stelt gij prijs, kiezers te Smilde! op de school uwer vaders, op de beginselen door hen voorgestaan, op den bijbel, op Christus, den eenigen naam onder den hemel aan de menschen gegeven, door welke wij, door welke ook uwe kinderen moeten zalig worden, kiest dan geen leden voor den Gemeenteraad, die door den heer X. worden aanbevolen, want, indien hij zich niet vergist, dan stelt hij leden voor, die de Christelijke school, die den bijbel, die Christus, het voorbeeld van verdraagzaamheid, vijandig zijn. Ziet dan toe, dat gij mannen kiest, wier hart warm klopt voor den naam en zaak van Jezus Christus.

K.

R.A.M.

Bij de geopende stembus!

Ik gevoel mij verplicht, stipt eerlijke X., om u dank te zeggen voor uwe bezorgdheid omtrent het omkopen van de kiezers te Smilde. Nogtans bestaat er bij mij een heimelijke vrees, daar de ervaring mij geleerd heeft, dat die het meest over eerlijkheid spreken in de regel de grootste schurken zijn. Of zijt gij een huurling der modernen of liever gezegd van de radicale kandidaten. Is u soms, als het lukt, een postje toegezegd, of is het uit erkentelijkheid voor een reeds ontvangen baantje, dat ge u zoo in de bres stelt.

Vermoedt ge nog, X. dat de kiezers te Smilde het doel van uwe Jezuïtische verdachtmaking niet begrijpen!

Neen, huurling der radicalen! het zal u niet gelukken de kiezers te verschalken.

Smilde, 2 augustus 1869.

Een volbloed liberaal.